

Borgå stads omfattande välfärdsberättelse

2017–2021

Sammanfattning

Främjande av välfärd och hälsa i Borgå

Främjandet av välfärd och hälsa är en viktig del av kommunens verksamhet. De faktorer som inverkar på invånarnas hälsa ska beaktas som en del av det kommunala beslutsfattandet och planeringen av verksamheten. Beslut och åtgärder som bygger på evidens och forskning är ägnade att främja folkhälsan och förebygga folksjukdomar. Främjandet av välfärd och hälsa spelar också en central roll i att påverka invånarnas säkerhet, trivseln i livsmiljön och deltagandet samt att motverka ensamhet och marginalisering.

Främjandet av välfärd och hälsa är en uppgift för hela organisationen, och invånarnas välbefinnande ska vara ett gemensamt mål för alla kommunala aktörer. Enligt en utredning som Stöd- och rörelseorganförbundet i Finland har gjort har kommunerna ännu inte tillräckliga färdigheter för samarbete mellan olika förvaltningssektorer i att främja hälsa. Inte mindre än 80 % av de kommunala beslutsfattare som svarade på enkäten ansåg det ändå vara viktigt att öka samarbetet mellan kommunens olika sektorer i att främja hälsa. En centraliserad koordinering av verksamheten i kommunen är möjlig, men nyckeln till framgång står att finna i ett samarbete mellan kommunens olika sektorer, tredje sektorn, läroanstalter, företag och invånare. Erfarenheterna av detta är goda, också i Borgå. Betydelsen av samarbete mellan sektorerna betonas också i strävandet efter att minska ojämlikheten och att förebygga marginalisering, för att också de kommuninvånare som är sämre ställda och lever i en svår livssituation ska bli delaktiga i den service som finns. Samarbetet mellan stadens sektorer bör ytterligare utvecklas. Det är viktigt att åtgärder för främjande av välfärd och hälsa riktas till de svaga eller utsatta i kommunen, t.ex. arbetslösa, låginkomsttagare och äldre.

I arbetet för att främja välfärd och hälsa är det viktigt att beakta olika lagstadgade uppgifter. Bestämmelserna t.ex. i hälso- och sjukvårdslagen och socialvårdslagen är avsedda att styra kommunerna i att följa upp befolkningsgruppernas hälsa samt att rikta sina insatser på att minska ojämlikheten mellan invånarna och hälsoskillnaderna. Välfärdsberättelsen är ett verktyg för uppföljning av hälsa och välfärd per befolkningsgrupp samt för planering av åtgärder för att uppnå målen för hälsa och välfärd. De mål och åtgärder som dokumenteras i välfärdsberättelsen utgör en central del av den kommunala planeringen och de styr det politiska beslutsfattandet. En omfattande välfärdsberättelse utarbetas en gång per fullmäktigeperiod i samband med stadens strategiarbete, och en kortare välfärdsberättelse, där de mera

kortsiktiga målen och åtgärderna för att främja välfärd och hälsa följs upp, utarbetas årligen.

Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt färdigställde HNS-områdets välfärdsrapport 2016 i mars 2017. HNS-områdets välfärdsrapport är det första sammandraget av befolkningens välfärd och hälsa inom HNS-området samt av de inverkanse faktorerna. HNS-områdets välfärdsrapport är uppbyggd för att ge en bild av situationen i hela HNS-området i förhållande till situationen i hela landet. Därtill lyfter rapporten fram eventuella skillnader per sjukvårdsområde inom HNS-området. I framtiden kan HNS-områdets rapport utvecklas för att ännu bättre stödja kommunernas egen välfärdsledning.

Utvärdering av den fullmäktigeperiod som avslutas

Borgå stads första omfattande välfärdsberättelse godkändes av stadsfullmäktige på våren 2013, och en ny stadsstrategi godkändes under senhösten samma år. När beredningen av en stadsstrategi och utarbetandet av en välfärdsberättelse inleddes, var avsikten att till stöd för kommunens välfärdsledning få noggrannare information om de prioritetsområden som av sakkunniga, beslutsfattare och kommuninvånare betraktas som centrala vid främjandet av kommuninvånarnas välfärd. Välfärdsberättelsens information om invånarnas välfärd och den framtidsenkät som riktades till sakkunniga skapade en bra grund för strategiarbetet. De centrala välfärdspåverkande fenomen som stadens tjänsteinnehavare, sakkunniga och förtroendevalda lyfte fram i sina svar på enkäten blev centrala teman i strategin. De strategiska målen, bl.a. att minska skillnaderna i välfärd mellan invånarna samt att öka deltagandemöjligheterna och strävan efter en sundare ekonomi, har blivit lättare att omsätta i praktiska åtgärder och bindande mål.

Borgå har sedan 2012 en tväradministrativ välfärdsgrupp med uppgift att samordna och leda det sektorsövergripande arbetet för kommuninvånarnas välfärd och hälsa. Välfärdsgruppens huvudsakliga uppgifter är följande:

- bereda ärenden som gäller främjande av välfärd och hälsa för ledningsgruppen
- bereda införandet av en välfärdsberättelse
- producera information om befolkningens hälsa och välfärd
- göra förslag till indikatorer som följs upp
- koordinera samarbetet mellan olika sektorer och utomstående aktörer
- utse kommunens interna temagrupper för välfärd och koordinera deras arbete enligt stadens strategi
- i samarbete med sektorerna utveckla en god praxis för främjande av hälsa och stödja yrkesmässig välfärdskompetens

- koordinera förhandsutvärderingen (utvärdering av konsekvenser för människor)

Under den gångna fullmäktigeperioden anställde staden en välfärdskoordinator, som har handhaft denna uppgift sedan augusti 2014. Välfärdskoordinatören har ansvar för att främja stadsstrategins mål för främjande av välfärd och hälsa. Under de senaste åren har flera projekt och operativa åtgärder inletts som grundar sig på strategins välfärdsmål. I samarbete med olika aktörer har synbara resultat uppnåtts i främjandet av kommuninvånarnas välfärd.

En omdefiniering av strukturerna och ansvaret för välfärds- och hälsofrämjandet är synnerligen behövlig, eftersom social- och hälsovårds- och landskapsreformen medför ändringar i aktörernas roller. Kommunerna ska förbinda sig till att leda främjandet av välfärd och hälsa och att anvisa resurser för denna verksamhet också i framtiden. Främjandet av välfärd och hälsa ska tydligare ses som ett gemensamt mål för alla sektorer, med ett heltäckande ansvar.

Kommunens strukturer, ekonomi och livskraft

Enligt kommunallagen ska kommunen främja sina invånares välfärd och sitt områdes livskraft samt ordna tjänsterna för sina invånare på ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart sätt. Dessa basuppgifter har tydligt lyfts fram såväl i Borgå stads nuvarande strategi som i de noggrannare styrdokumenterna för verksamheten, såsom budgeten och välfärdsberättelsen. En av de första uppgifterna för de på våren 2017 invalda fullmäktigeledamöterna är att utarbeta en ny stadsstrategi.

Tidtabellen för den reform av servicestrukturer som den riksomfattande social- och hälsovårdsreformens för med sig, förändringens omfattning och konsekvenserna för kommunernas verksamhetsmiljö är alltså osäkra. Om reformen förverkligas, innebär den en omvälvning för stadens interna organisation, välfärdstjänsternas finansiering samt ansvars- och arbetsfördelningen för de nuvarande basuppgifternas del.

Stadens årsbidrag och investeringar nådde en rekordnivå år 2016 och ekonomin var i balans. Som helhet har den ekonomiska situationen blivit bättre under de två senaste strategiperioderna och många centrala indikatorer för den kommunala ekonomin har utvecklat sig i en gynnsam riktning.

Också många andra livskraftsindikatorer i Borgå ligger på en god eller utomordentlig god nivå. Staden har bl.a. med avseende på sysselsättning, utbildningsnivå, arbetsplatssjälvförsörjning och sjukfrekvens goda utgångspunkter för en fortsatt gynnsam ekonomisk utveckling.

Utbyggnaden av stadens centrum på Västra åstranden fortsatte medvetet genom både byggande och planläggning.

Utbudet av mångsidiga boendialternativ syns i statistiken. Andelen en persons hushåll, trångbodda

barnfamiljer och bostadslösa ensamma personer är mindre än i Nyland i medeltal.

I kommunalvalet på våren 2017 var röstningsprocenten för de röstberättigade i Borgå 60,6 %. I hela landet var röstningsaktiviteten 58,8. I Borgå ökade aktiviteten med en knapp procentenhet jämfört med kommunalvalet på hösten år 2012.

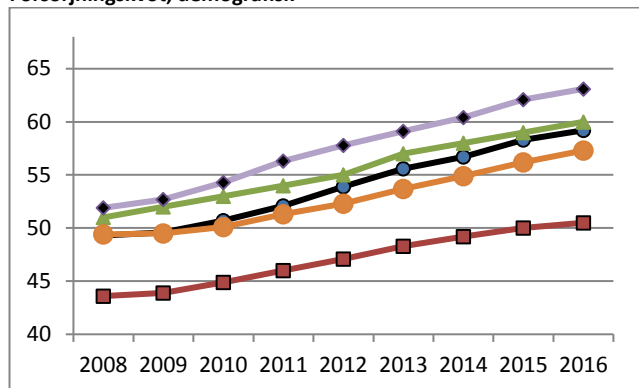
Näridrottsplatser och lekparkar ger möjligheter till självständig motion och gör områdena trivsammare för invånarna. Genom satsningar på gång- och cykelvägar samt åtgärder för bättre tillgänglighet strävar vi efter att öka övergången från privatbilar till ekologiskt hållbara kommunikationer. Genom stöd till kollektivtrafik samt köp av servicelinjetrafik minskar vi behovet att använda privatbilar och aktiverar de äldre samt personer med rörelsehinder att röra sig självständigt.

Borgå är en ort med växande befolkning. År 2016 överskred befolkningen permanent gränsen 50 000 invånare. Det har skett en betydande förändring i befolkningsstrukturen. Jämfört med början av årtusendet har antalet minderåriga varit så gott som oförändrat (+54 personer) medan antalet personer i arbetsför ålder har ökat i en moderat takt cirka 3,5 procent (+1 045). Samtidigt har gruppen äldre ökat explosionsartat, inte mindre än 70 %. I Borgå finns det nu över 4 000 fler personer över 65 år än för vara femton år sedan.

Försörjningskvotens och befolkningsstrukturens förändring väntas fortsätta och bli snabbare under de närmaste åren. Utvecklingen leder i allt större utsträckning till ändrade prioritetsområden för det välfärdsfrämjande arbetet och serviceproduktionen. Prioritetsområdena påverkas också av en ökad invandring samt av behoven hos handikappade personer.

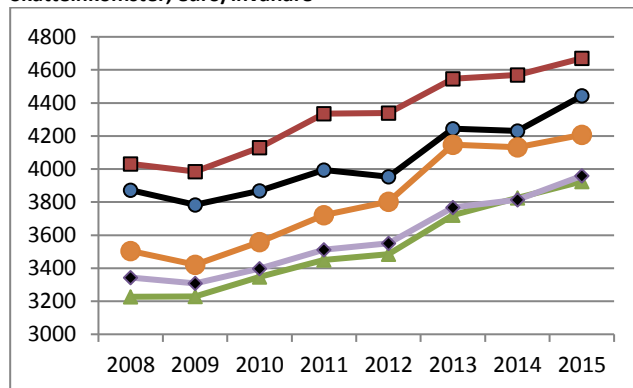
● Porvoo ■ Uusimaa ▲ 40000-99999 asukkaan kaupungit ◆ Lohja ● Hyvinkää

Försörjningskvot, demografisk

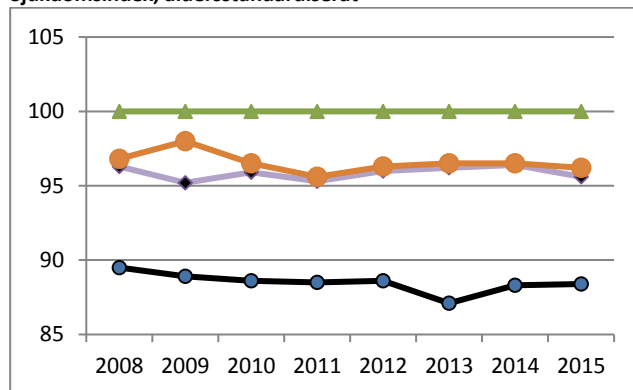
Den demografiska försörjningskvoten anger antalet personer under 15 år eller över 65 år per hundra personer i arbetsför ålder, dvs. 15-64 år. Ju fler barn och/eller personer i pensionsåldern det finns, desto högre är försörjningskvoten.

Skatteinkomster, euro/invånare

Indikatorn anger kommunens skatteintäkter i euro per invånare.

Sjukdomsindex, åldersstandardiserat

Indikatorn anger hur frisk eller sjuk befolkningen är i förhållande till medeltalet i hela landet (= 100). Siffran har räknats ut åldersstandardiserat. Indexet bygger på tre registervariabler: dödlighet, andelen personer i arbetsför ålder som är på invalidpension och andelen personer som är berättigade till specialersatta läkemedel.

Barn, barn i förpuberteten och barnfamiljer

Andelen barnfamiljer av alla familjer i Borgå är 41,0 %, vilket är mycket jämfört med både hela landet och med andra städer av samma storleksklass. Antalet barn i åldern 0–15 år i Borgå 31.12.2016 var 9416.

Borgå stads välfärdsplan för barn och unga för åren 2017–2020 leder, styr och utvecklar arbetet för barns, ungas och familjers välfärd. Syftet med planen är att säkerställa en planmässig, målinriktad och långsiktig verksamhet för att främja välbefinnandet hos barn och ungdomar samt ett samarbete mellan olika aktörer. De i planen inskrivna målen och åtgärderna för att upprätthålla och främja välbefinnandet hos barn och unga har indelats i fem helheter: Stöd för föräldraskap från basservicen, familjerna får hjälp i livets brytningsskeden, vi leder och utvecklar tjänsterna för barnfamiljer tillsammans barns och ungas välfärd samt delaktighet och

medverkan. Välfärdsplanen för barn och unga fördjupar och kompletterar välfärdsberättelsens avsnitt om barn och unga.

På rådgivningen följs barnens hälsa, uppväxt och utveckling med hjälp av regelbundna kontroller för olika årskullar. Verksamheten på rådgivningen är familjecentrerad och klientorienterad, och det primära målet är att trygga varje barns välfärd. Barnrådgivningsbyråernas uppgift är att främja hälsan, stödja föräldraskapet samt att mångsidigt följa barnets psykiska, fysiska och sociala utveckling och ge stöd ända till skolåldern.

Grundskolorna i Borgå gör årligen en välfärdsenkät bland eleverna i grundskolans årskurser 4-6 och alla årskurser i högstadiet. I enkäten indelas välfärden i skolorna i fyra delområden: förhållandena i skolan, sociala

relationer, möjligheterna att förverkliga sig själv samt hälsotillståndet. Förhållandena omfattar bl.a. skolutrymmen, undervisningsarrangemang, säkerhet och måltider i skolan, hälsovård samt kurator- och psykologtjänster. De sociala relationerna i skolan indelas i relationer mellan elever, relationer mellan lärare och elev samt relationer mellan hem och skola. Med möjligheterna att förverkliga sig själv avses elevens möjligheter att studera enligt sina färdigheter och talanger och att få respons, uppmuntran och stöd. I kategorin hälsotillstånd betraktas närmast psykosomatiska symtom som särskilt hos unga har konstaterats återspegla också den mentala hälsan. Enkäterna ger värdefull information per skola som kan utnyttjas för att främja barnens och ungdomarnas välbefinnande.

En enkät till föräldrar med barn i grundskoleålder görs vart tredje år. I enkäten på våren 2015 gav vårdnadshavarna de svenskspråkiga skolorna vitsordet 8 och de finskspråkiga skolorna 8½. Nöjdast var vårdnadshavarna med trivseln i skolan, säkerheten i skolan samt skolhälsovårdens tjänster. Mest missnöjda var vårdnadshavarna med säkerheten under skolresor samt åtgärder vid mobbning.

I Borgå har speciell uppmärksamhet ägnats åt att förebygga mobbning. Ett för skolmiljön utvecklat åtgärdsprogram för att förebygga och minska mobbning (KiVa) är i bruk i alla skolor i Borgå. I KiVa-skolor ingriper man i mobbning proaktivt genom att hålla KiVa-lektioner för årskurserna 1, 4 och 7. I händelse av mobbning utreder skolans KiVa-grupp det inträffade. Därtill deltar eleverna årligen i en KiVa-kartläggning av hur vanligt det är med mobbning i skolan. KiVa Koulu är en verksamhet som det lönar sig att fortsätta med, även om verksamheten blir avgiftsbelagd. Grundskolorna i Borgå använder också en egen verksamhetsmodell, "Handlingsplan mot mobbning", som ingår i läroplanen. År 2017 ökades modellen med åtgärder för eftervård.

Skolhälsoenkäterna som görs vartannat år av Institutet för hälsa och välfärd (THL) är den mångsidigaste källan av information om barns och ungas hälsotillstånd och hälsovanor. I dessa enkäter har Borgå varit med sedan år 1998. Enkäten Hälsa i skolan är den enda riksomfattande undersökningen som producerar välfärdsdata också per kommun och läroanstalt. Skolhälsoenkäten samlar information om de ungas levnadsförhållanden, skolförhållanden, hälsa, hälsovanor samt om elev- och studerandevård. Resultaten från skolhälsoenkäten stöder arbetet i läroanstalter och kommuner för de ungas hälsa och välfärd. Grundskolans elever i årskurs 8 och 9 och studerandena i årskurs 1 och 2 i gymnasier och yrkesläroanstalterna har svarat på enkäten ända från början. Enkäten på våren 2017 var den första som också eleverna i årskurs 4 och 6 och deras vårdnadshavare svarade på. Resultaten från enkäten blir färdiga senare i år.

I hela landet svarar cirka 200 000 skolelever och studerande på enkäten. År 2015 genomfördes skolhälsoenkäten för första gången elektroniskt, och på grund av tekniska problem blev många skolor utanför enkäten. Av denna anledning är också de senaste resultaten från skolhälsoenkäter i Borgå från år 2013.

Det är viktigt att minnas att de flesta barnen och ungdomarna mår bra och de normala bastjänsterna och ett tidigt stöd för välbefinnandet är tillräckligt för dem. Glädjande resultat från skolhälsoenkäten bland elever i årskurs 8 och 9 i Borgå (2013) är att förhållandena för arbete i skolorna har blivit bättre, att det upplevda hälsotillståndet har blivit bättre, att motionen på fritid har ökat och att rökningen har minskat. Trots att utvecklingen går i bra riktning, upplever 17 % av eleverna i årskurs 8 och 9 att hälsotillståndet är dåligt eller medelmåttigt, 36 % äter inte skollunch dagligen, 16 % har övervikt, 19 % har upplevt fysiskt hot under det gångna året, 12 % lider av måttlig eller svår depression, 15 % röker dagligen och 19 % är mycket berusade minst en gång i månaden. Rökning och drickande för att bli full är en aning vanligare i Borgå (cirka 3 %) än i hela landet i medeltal. Problem med det psykiska välbefinnandet har blivit vanligare, och detta syns i läroanstalter bl.a. som inlärnings- och koncentrationssvårigheter, frånvaro och problem med social interaktion.

Det finns fortfarande utmaningar i arbetet för barnens hälsa. Övervikt hos barn och unga är ett centralt bekymmer. Kontroll över kroppsvikten, och hälsobeteendet i övrigt, är i hög grad beroende av personens livskompetens, livsmiljön och det sociala stöd som personen får. I Borgå fäster man vikt vid att främja hälsosam näring. Detta sker genom samarbete mellan småbarnspedagogiken, bildningssektorn och social- och hälsovårdssektorn samt kostservicen. Stadens riktlinjer för bespisning och kostutbud inom småbarnspedagogiken och i skolor uppdaterades på våren 2017. En högklassig kostservice och matföstran inom småbarnspedagogiken och i skolorna samt livsstilsrådgivning på rådgivningar och inom skolhälsovården ger goda förutsättningar att förebygga barns och familjers problem med övervikt.

Förebyggande missbrukarvård och evenemang i fosteringssyfte ökar ungdomarnas kännedom om alkoholens och drogernas skadlighet och stödjer deras uppväxt till ett självständigt liv. Ungdomstjänsterna koordinerar årligen ett antal samarbetsevenemang, bl.a. temalektioner "Mot puberteten" för sammansatta klasser 5 och 6, "Choices - Ditt eget val" för alla 6-klassare samt för 8-klassare "Flyktningens stig", som uppmuntrar till tolerans och jämlikhet.

Barnfamiljernas behov av stöd ökar särskilt då man står inför vändpunkter i familjelivet. Sådana vändpunkter är till exempel när ett barn föds eller om en familjemedlem blir sjuk eller om familjen plötsligt drabbas av problem.

När det gäller att utveckla barnfamiljernas välfärd är den förebyggande synvinkeln central för all planering och verksamhet. Stöd från småbarnspedagogik och skola, föräldragrupper, barnvårdshjälp samt familjearbete är exempel på viktiga stödformer i vardagen för barnfamiljer.

Dagens krav på effektivitet på arbetsplatserna har ställt familjerna inför en ny situation. Allt oftare blir det svårt att sammanjämka familj och arbete. På grund av arbetet är föräldrarna ofta mycket ansträngda. Samtidigt har begreppet familj genomgått en förändring. Dagens familj avviker i många fall från den traditionella kärnfamiljen mor, far och barn. Detta ställer nya krav på servicesystemet, där det centrala är ett serviceutbud med fokus på klientens behov.

Familjearbetet har som mål att ge familjerna stöd i vardagen och även i akuta situationer redan före en klientrelation till barnskyddet. Sedan början av år 2017 är de olika formerna av familjearbete en del av social- och hälsovårdssektorns barn- och familjetjänster. År 2016 hade familjearbetet vid rådgivningen sammanlagt 62 nya klientfamiljer. Hemtjänst för barnfamiljer gavs till 53 familjer. Socialarbetet för barnfamiljer hade sammanlagt 264 barnklienter. Familjearbetet inom socialarbete för barnfamiljer ökade år 2016 med 47 % jämfört med det föregående året. De ensamförsörjande föräldrarnas andel av klienterna var 48,5 %. Syftet med de förebyggande arbetsformerna är att behovet av barnskydd och andra specialtjänster inte ska öka och att väntetiden för tjänster ska bli kortare. Ungefär var femte barnfamilj i Borgå är en ensamförsörjarfamilj. Barnskyddets stödåtgärder inom den öppna vården ordnas för 6,4 % av barnen i Borgå. Med en ökning av familjearbetet strävar man efter att begränsa behovet av barnskyddets tyngre, korrigerande åtgärder.

Det totala antalet fattiga barnfamiljer har ökat och antalet ensamförsörjarfamiljer med låga inkomster är stort. Vardagen är speciellt svår för de familjer där endast en vuxen person ansvarar för familjens vardag. Utkomststöd betalades till 7,9 % av barnfamiljerna i Borgå. Låginkomstgraden hos barnfamiljer i Borgå är 8,6 % (2015). Ensamförsörjarnas andel av mottagarna av utkomststöd var 12,9 %.

Arbetslöshet och problem med anknytning till fattigdom försvårar barnfamiljernas liv och verksamhetsförutsättningar mera än förr. Barn upplever marginalisering dels direkt genom sina egna tjänster men också indirekt genom föräldrarnas problem. Det finns en risk att barnens uppväxtmiljöer blir mycket annorlunda, om knappheten i de allmänna tjänsterna fortsätter och bl.a. hobbyer i en ökad omfattning blir avgiftsbelagda.

Kontakterna till socialarbete för barnfamiljer har varit lika många som förr, till följd av ett ökat antal kontakt-

vägar med låg tröskel. Inom barnskyddet har antalet familjevåldsärenden och vårdnadstvister ökat. I bakgrunden ligger ofta ekonomiska problem och bostadsproblem samt svåra missbruksproblem och psykisk ohälsa.

Allt flera barnfamiljer lider av ensamhet och brist på socialt stöd. För många föräldrar är myndigheterna den enda hjälp de kan få. De öppna småbarnspedagogiken ger barnet och föräldrarna omväxling och stimulans. Där hittar man sällskap samt barnfamiljer i samma livssituation. Personalen erbjuder samtals hjälp och stöd för barnets vård och fostran. Dessa tjänster är avgiftsfria, och ingen separat anmälan behövs. Det finns också avgiftsbelagd klubbverksamhet för barn. Handledda grupper för stöd i föräldraskapet har ordnats, där föräldrarna t.ex. kan förbättra sina färdigheter för växelverkan med sina barn. År 2016 bokförde de öppna småbarnspedagogiska tjänsterna sammanlagt 7212 klientbesök. Under de närmaste två åren kommer daghemmen försöksvis att ordna avgiftsfri klubbverksamhet för barn.

En ny läroplan för förskolan, grundskolan och gymnasiet togs i bruk från början av höstterminen 2016. I målen för grundläggande utbildning betonas framdeles en bred kompetens. Ett tema som upprepas ofta i läroplanen är mentalt välbefinnande. För att målen ska uppnås, behöver inlärningsmiljöerna, verksamhetskulturen och sättet att utföra arbetet förnyas.

I början av höstterminen 2016 tog kultur- och fritidstjänsterna tillsammans med Borgå museum och Borgå naturskola i bruk en plan för kulturfostran (Kultis). Kultis stöder skolornas läroplan och främjar en planmässig kultur-, konst- och motionsfostran samt välbefinnandet hos barn och unga.

Utvecklingsprojekten ger en möjlighet att prova nya sätt att arbeta. Borgå deltar 2017–2018 i barn- och familjetjänsternas utvecklingsprojekt "Samarbete ger mer". Projektet har som mål att förnya tjänsterna för barn, unga och familjer. De helheter som utvecklas är följande: förändring av verksamhetskulturen; småbarnspedagogik och skola som stöd för barns och ungas välbefinnande; och utveckling av tjänster på specialnivå och allra mest krävande nivå. Projektet gör det möjligt att ytterligare utveckla de arbetsformer och verksamhetsmodeller som testades i Kaste-projektet Glädje i föräldraskapet. Fortsatt finansiering har erhållits för främjande av utbildningsmässig jämlikhet och specialundervisningens kvalitet under läsåren 2016–2017 och 2017–2018. Understödet används till stöd för avlöning av undervisningspersonal. Projekt Motionsstig har ökat den fysiska aktiviteten bland barn och ungdomar med hjälp av inlärning genom aktivitet och ökad motion under rasterna. Projektet pågår i 23 skolor och i alla daghem i projektet för att utveckla Gammelbacka tas invånarnas behov i beaktande, och tjänsterna utvecklas uti-

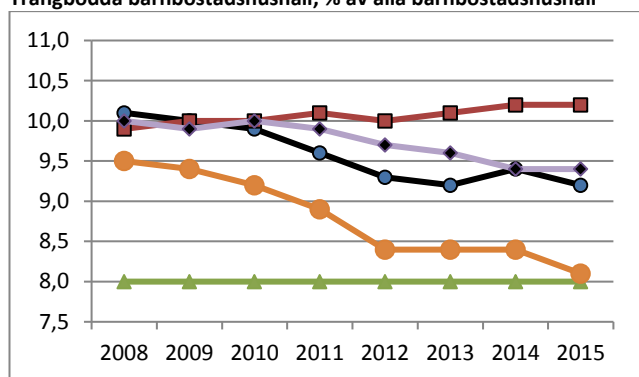
från behoven. Välfärdsfrämjande lågtröskeltjänster ordnas närmare barn, unga och barnfamiljer. Möjligheterna till motion i den närmaste omgivningen har förbättrats genom verksamhet för barn, barnfamiljer och ungdomar - Närmotion och Närfotis. Samma koncept håller på att startas också i Vårberga.

Det är omöjligt för de offentliga tjänsterna att ge all den hjälp som behövs. I Borgå finns det goda förutsättningar för verksamhet som startas på föräldrarnas eget eller tredje sektorns initiativ och som ersätter eller kompletterar kommunala tjänster. Församlingarna arrangerar öppna familjetjänster och även bl.a. Folkhälsan och Mannerheims Barnskyddsförbund har aktiv verksamhet.

Den tillfälliga barnavårdshjälp som organiseras av Mannerheims Barnskyddsförbund (MLL) startade i Borgå i början av 2013. Tjänsten är en kortvarig barnavårdshjälp hemma på alla tider under dygnet. Även MLL:s familjefadderaktivitet pågår. När familjens problem ännu är små, kan hjälpen från en vanlig medmänniska vara den bästa. Det är också lätt att ta emot sådan hjälp. Med familjefaddrar förebygger man att problemen hopar sig och blir svårare. Hjälpen som en familjefadder ger stärker barnfamiljens livshantering och ger kraft till vardagen.

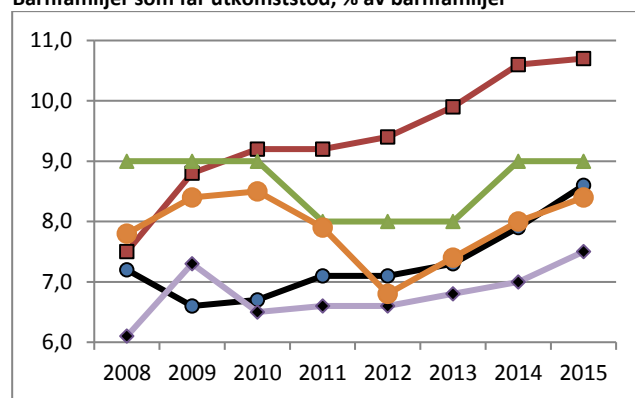
● Porvoo ■ Uusimaa ▲ 40000-99999 asukkaan kaupungit ◆ Lohja ● Hyvinkää

Trångboda barnbostadshushåll, % av alla barnbostadshushåll

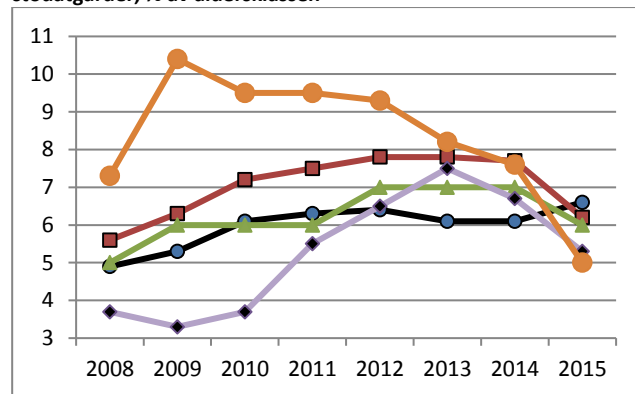
Indikatorn anger andelen trångboda barnbostadshushåll i procent av alla barnbostadshushåll. Ett barnbostadshushåll är ett bostadshushåll där det bor minst en person som är under 18 år. En bostad är trångbodd, om det bor där mer än en person per ett rum exklusive köket.

Barnfamiljer som får utkomststöd, % av barnfamiljer

Utkomststödsregistret innehåller uppgifter om hushåll som fått egentlig och förebyggande utkomststöd samt personer som fått kostnadsersättning för rehabiliterande arbetsverksamhet i form av utkomststöd (fr.o.m. år 2001).

0-17-åringar som under året omfattats av barnskyddets öppna stödåtgärder, % av åldersklassen

Indikatorn anger antalet barn och ungdomar i åldern 0-17 som under året omfattats av öppna stödåtgärder inom barnskyddet i procent av befolkningen i motsvarande ålder. Som befolkningsuppgift används uppgiften under årets sista dag. Med barn avses enligt barnskyddslagen (3 §) en person som inte har fyllt 18 år. Med ung person avses en person som inte har fyllt 21 år.

Unga

I lagstiftningen samt olika undersökningar och statistiska uppgifter är definitionerna för ungdomen olika. Enligt ungdomslagets definition avses med unga alla personer som inte har fyllt 29 år. I denna sammanställning strävar man efter att följa samma definition på den övre åldersgränsen, och som nedre åldersgräns används den normala åldern för slutförande av den grundläggande utbildningens lärokurs, dvs. 16 år. Denna åldersgräns kan dock inte tillämpas på alla uppgifter. T.ex. i arbetslöshetsstatistiken räknas alla personer under 25 år som unga. Antalet unga i åldern 16-28 år i Borgå 31.12.2016 var sammanlagt 7140.

Skolhälsoenkäten ger också information om välfärden hos unga både på orten och i hela landet. De nyaste statistiska uppgifterna från skolhälsoenkäter är från år 2013, och därför har även nyare undersökningsdata om ungdomar i hela landet använts som källmaterial. Ett tekniskt fel uppstod vid genomförandet av enkäten år 2015, vilket gjorde att bl.a. Borgå inte fick de lokala resultaten. En skolhälsoenkät genomfördes på våren 2017, och de lokala, regionala och riksomfattande resultaten blir färdiga före slutet av år 2017.

En överväldigande majoritet av de ungdomar som svarade på frågorna i en riksomfattande enkät om barns och ungas fritid år 2016 berättar att de är nöjda med både livet som helhet och de olika delområdena. Bland 15–29-åringarna var skolvitsordet för hur nöjda de är i medeltal 8,5. Nöjdast är de unga med sina människorelationer och sitt hälsotillstånd. Minst nöjda var de unga med sin fysiska kondition och sin ekonomiska situation. Inga betydande förändringar har skett i hur nöjda de är med sitt liv.

Enligt samma undersökning hade 89 procent av barnen och ungdomarna någon hobby. Andelen unga som har någon hobby har ökat från år 2013. 34 procent av de unga uppger att de på grund av brist på pengar varit tvungna att inte börja med en viss hobby; bland unga som talar främmande språk är andelen inte mindre än 47 procent. 18 procent av de unga uppger att de på grund av brist på pengar blivit tvungna att avstå från en tidigare hobby; bland dem som talar främmande språk är andelen 27 procent. Det är mycket viktigt att se till att varje ung person har möjlighet till avgiftsfria hobbyer.

Enligt resultaten från skolhälsoenkäten år 2013 upplever största delen av de unga i Borgå att hälsotillståndet är bra. Gymnasieelevernas bedömning av hälsotillståndet har förbättrats en aning under 2000-talet, men de bedömningar som studerandena i yrkesläroanstalter ger har blivit klart sämre sedan år 2008. Färre äter skollunch, och övervikt är fortfarande allmänt. De vanligaste

symtomen är smärtor i nacken och skuldror samt huvudvärk. Nästan var femte ung person är trött så gott som dagligen. Depression har förekommit allmänt hos unga genom 2000-talet. Depression och skoltrötthet förekommer hos var femte. Symtomen minskas och välfärden och inläringen främjas av en regelbunden vardagsrytm som består av tillräcklig vila, god näring och motion.

Ensamhet är vanligare hos pojkar än hos flickor. Enligt de riksomfattande resultaten från skolhälsoenkäten år 2015 var 9 procent av pojkarna i grundskolan utan en nära vän, 7 procent av gymnasisterna samt 8 procent av de yrkesstuderande. Upplevelsen av ensamhet minskade på alla skolnivåer fram till år 2013, varefter den har börjat öka en aning. I Borgå var de ensamma studerandenas andel i gymnasierna 7 % och i yrkesläroanstalterna 9 % (skolhälsoenkät 2013).

En förbättring har skett i gymnasierna och yrkesläroanstalterna i fråga om att bli hörd och att känna till de egna möjligheterna att påverka. Över 42 % av studerandena i yrkesläroanstalter och en tredjedel av gymnasisterna visste ändå inte, vilka påverkningsmöjligheter de hade ens i den egna skolan. (skolhälsoenkät 2013, Borgå). Påverkningskanaler för unga är skolornas och läroanstalters elevkårer, ungdomsfullmäktige och den riksomfattande tjänsten ungasidéer.fi, som har varit i användning i Borgå i flera års tid. Man bör fortsätta att utveckla dessa kanaler och den sociala median som en påverkningskanal för de unga, och man bör allt effektivare informera de unga om hur de kan påverka och delta. De unga och deras åsikter ska i större utsträckning beaktas i läroanstalterna och i det kommunala beslutsfattandet i allmänhet.

Samtalskontakten med föräldrar har blivit bättre under hela 2000-talet. Helt allmänt bedömer både flickor och pojkar att de har en bättre relation till sin mamma än till sin pappa. Unga träffar sina föräldrar mera sällan än ännu på 1990-talet. Antalet föräldrar som inte vet var deras ungdomar tillbringar veckoslutet har minskat.

Ungas attityder mot användning av alkohol och droger har från mitten av 2000-talet blivit klart liberalare. Bland unga har rökning och alkoholanvändning ändå minskat sedan början av 2000-talet. Andelen helt nyktra unga har också ökat. Bland ungdomen i Borgå är rökning och alkoholanvändning lite vanligare än i Finland i genomsnitt. (skolhälsoenkät 2013, Borgå). Alkohol och droger är förknippade med en risk för brottslighet, aggressivitet och ett självdestruktivt beteende. Den ungas utbildning och studier kan lida eller avbrytas helt till följd av användning av berusningsmedel. Alkohol och droger ökar

riskerna för marginalisering. Upplysning om alkohol och droger samt att man i ett tidigt skede reagerar på ungas användning av dem är därför av stor betydelse.

Studierandevårdens tjänster upplevs fortfarande som bristfälliga. Studerandena upplever det som svårt att få mottagningstid hos skolläkare eller skolpsykolog. Möjligheterna att kontakta skolhälsovårdare och skolkurator har förbättrats mycket efter år 2010, såväl i gymnasier som i yrkesläroanstalterna. Skolhälsovårdare- och skolläkarresurserna har ökat efter år 2010, och detta syns tydligt i svaren på skolhälsoenkäten år 2013.

Under de senaste åren har uppmärksamhet fästs vid studieframgången i läroanstalterna i Borgå, och effektiviserat stöd har ordnats för dem som varit i risk att avbryta studierna. Mera stöd behövs också i s.k. övergångsfaser, dvs. vid övergången från ett utbildningsstadium till ett annat eller från skola till arbetsliv. Att studierna avbryts eller drar ut på tiden är vanligare inom yrkesutbildningen än inom gymnasieutbildningen. Mera stöd behövs inte bara för dem som avbryter studierna utan ofta också för unga invandrare.

Låg utbildningsnivå är en betydande orsak till arbetslöshet. Arbetslöshetsperioderna hos unga som endast har utbildning på grundskolestadium är också längre än hos andra unga. Erfarenhet av sommarjobb gör det lättare för unga att få en plats och anpassa sig i arbetslivet. Aktiveringsgraden för unga arbetslösa i Borgå har stigit från det föregående året, februari 2016: 26,4 och februari 2017: 35,1. Detta förklaras dels med satsningar på hanteringen av ungdomsarbetslöshet, dels på en bättre ekonomisk konjunktur. Det har blivit en aning lättare för unga personer att hitta arbete, men det som erbjuds är ofta bara korttidsarbete, arbetsprövning eller en verkstadsplats. Flera unga får utkomststöd.

Att börja bo ensam är en stor förändring för unga, och de behöver ofta stöd och rådgivning för att kunna klara sig i den nya situationen. Bristen på hyresbostäder till ett skäligt pris påverkar i synnerhet livet för de unga. År 2015 var över hälften av mottagarna av bostadsbidrag under 30 år gamla. I Borgå har verksamhetsformer för att stödja de ungas boende utvecklats med arvs pengar sedan år 2012. Målet är att säkerställa att den unga får det stöd för boende som behövs. Det är svårt att uppskatta antalet unga bostadslösa i Borgå, men det handlar om tiotals personer. Bostadslöshet sammanfaller ofta med andra svårigheter och leder också alltid till andra problem: avbrutna studier, arbetslöshet, sociala och ekonomiska problem.

Åtgärderna enligt den ungdomsgaranti som trädde i kraft i början av år 2013 var i huvudsak sådana att deras följder blir synliga efter hand, några år senare. Nu har

landets regering kraftigt minskat finansieringen av ungdomsgarantin. Nedsärningarna görs gradvis, och också deras verkningar syns efter ett antal år. I Borgå har ungdomsgarantin medfört en betydande förstärkning av samarbetet mellan läroanstalter och de aktörer som arbetar med ungdomar.

I utredningen om ungdomsgarantin i Borgå år 2013 ingick ett viktigt utvecklingsförslag, att utveckla tjänster för unga enligt modellen "allt från samma lucka". På basis av förslaget öppnades 28.10.2015 en Koppari-nätser vicekarta för unga i Borgå, och 28.1.2016 inleddes verksamheten i Rodret, en plats för rådgivning och service för unga. Undervisnings- och kulturministeriet stöder utvecklingen av Borgås multiprofessionella Navigatorn genom finansiering riktad till kunskaps- och rådgivningstjänster för unga. Stödet fortsätter till slutet av år 2018. Navigatorn har kommit väl i gång med sammanlagt 944 kundbesök i januari-maj 2017. Navigatorns fortsatta verksamhet bör tryggas också efter att projektfinansieringen upphör.

När kundernas behov förändras och resurserna minskar, är det nödvändigt att utveckla och förnya tjänsterna. Utomstående finansiering gör det möjligt att genomföra utvecklingsprojekt med vilka man kan öka stödet till de unga och prova samt starta nya verksamhetsformer.

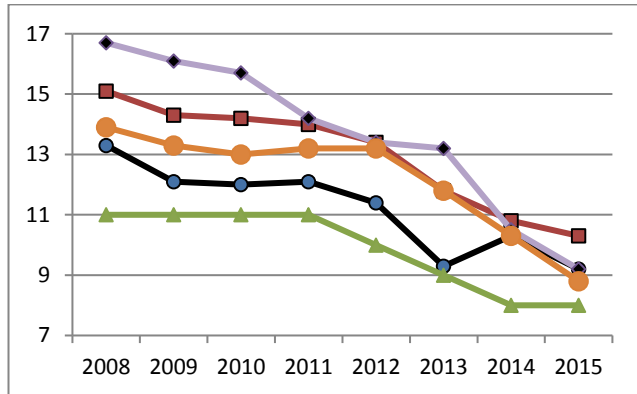
Förutom informations- och rådgivningstjänster för unga, innefattande bl.a. Navigatorn, understöder staten med separata bidrag också bl.a. verkstäder för unga och uppsökande ungdomsarbete. I barn- och familjetjänsternas utvecklingsprojekt "Samarbete ger mer" är de för barn viktigaste utvecklingsobjekten att öka det gemensamma välbefinnandet i skolor och läroanstalter samt att utveckla den individuellt inriktade elevhälsan.

En viktig del i varje projekt är att genomföra en utvärdering av den genomförda verksamheten och att därefter utarbeta förslag till fortsatta åtgärder. Den konkreta nyttan av projekten fås inte förrän de föreslagna åtgärderna har blivit en del av stadens permanenta verksamhet.

I välfärdsplanen för barn och unga i Borgå 2017-2020 är de centrala målen för de ungas välfärd att de unga invandrarna blir väl integrerade, att färre barn och unga låter bli att gå i skolan och avbryter sina studier, att motivationen i den ungas vardag ökar, att stödåtgärder vidtas för sysselsättning och att delaktigheten och påverkningens möjligheter ökar.

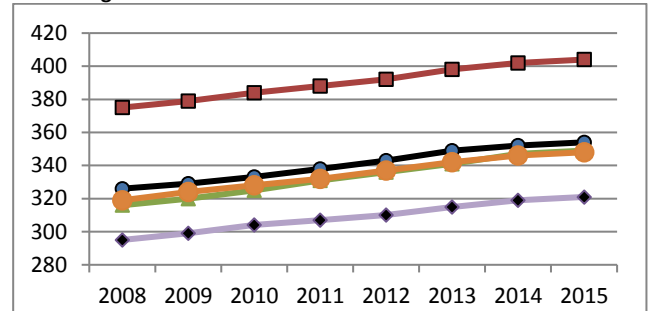
● Porvoo ■ Uusimaa ▲ 40000-99999 asukkaan kaupungit ◆ Lohja ● Hyvinkää

17–24-åringar utanför utbildning, % av befolkningen i motsvarande ålder

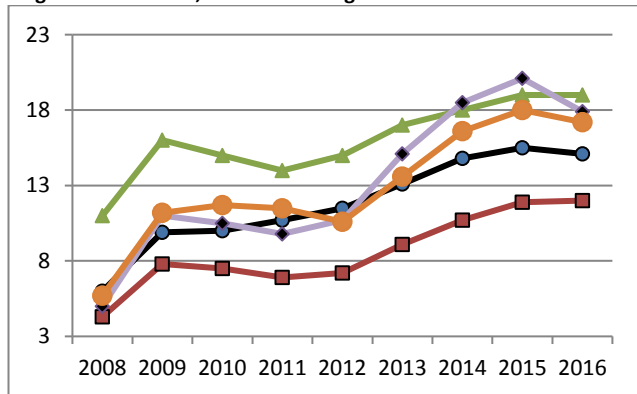
Indikatorn anger andelen 17–24-åringar utanför utbildning, i procent av befolkningen i motsvarande ålder. Med personer utanför utbildning avses personer som under det aktuella året inte är studerande eller som saknar examenskod, dvs. har ingen utbildning efter grundstadiet.

Utbildningsnivåmätare

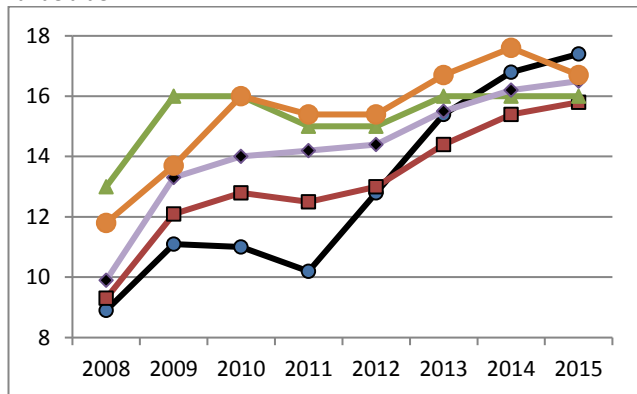
Indikatorn anger befolkningens utbildningsnivå mätt genom att räkna den genomsnittliga längden på högsta utbildningen efter grundstadiet per person.

Ungdomsarbetslösa, % av 18–24-årig arbetskraft.

En ungdomsarbetslös är en 15–24-årig arbetslös person. En arbetssökande arbetslös är en person som inte har arbete och kan anställas i heltidsarbete eller som väntar att ett avtalat anställningsförhållande börjar. Även personligen permitterade räknas som arbetslösa. De som får arbetslöshetspension räknas inte som arbetslösa.

18–24-åringar som fått utkomststöd, % av befolkningen i motsvarande ålder

Indikatorn anger andelen 18–24-åringar utanför utbildning under kalenderåret, i procent av befolkningen i motsvarande ålder. Som befolkningsuppgift används uppgiften under årets sista dag.

Personer i arbetsför ålder

Antalet personer i åldern 29-64 år i Borgå 31.12.2016 var 23727. Viktiga etapper i den vuxnas liv är att skaffa och upprätthålla yrkeskompetens, välja en yrkesbana, binda ett parförhållande, få barn och sköta och uppfostra dem. Till vuxenhet hör också att skapa en ekonomisk grund och självständighet, att ha fritidsintressen och aktiviteter som man tycker om samt att utveckla sig mentalt. Den för framtiden viktigaste faktorn i alla skeden i det vuxna livet anses vara den egna hälsan. Centrala rädslor som förknippas med framtiden är förorening av miljön och sjukdomar.

De viktigaste faktorerna för att främja den arbetsföra befolkningens välfärd är en hög sysselsättningsgrad, förbättringar i arbetslivet, hälsobeteendet, minskande av fattigdom, minskande av mentala och missbruksrelaterade problem, skäligt boende samt en fungerande hälso- och sjukvård.

De arbetsföra i Borgå är utbildade, och inkomsterna är i genomsnitt bättre än på andra orter i Finland. Sjukfrekvensen är lägre än på andra orter i Finland. Sysselsättningsgraden i Borgå är högre än i det övriga landet. I genomsnitt flera Borgåbor än andra pendlar till jobb i en annan kommun, vilket gör att arbetsdagen blir längre. Hälso- och välfärdsrisker som berör hela befolkningen är kontinuerlig stress, sömnsvårigheter och sjukdomar i stöd- och rörelseorganen samt skador och olycksfall.

Välfärdsskillnaderna bland de vuxna i Borgå kan påverkas genom att hälso- och välfärdsfrämjande tjänster riktar i särskilt till dem som varit en längre tid utanför arbetslivet, och till invandrare. Den förväntade återstående livslängden är klart kortare hos dem som har låga inkomster, har varit länge utanför arbetslivet eller använder korrigerande social- och hälsovårdstjänster. Därtill är det viktigt att främja stadsbornas välfärd genom att erbjuda mångsidiga möjligheter till motion, kultur, gemenskap och frivilligarbete.

I Borgå har långtidsarbetslösheten och behovet av utkomststöd ökat betydligt under de senaste fem åren. Den totala arbetslöshetens ökning avtog i slutet av året 2016, såväl i Borgå som i det övriga landet. Svårast är arbetslösheten bland personer som fyllt 50 år. Den höga långtidsarbetslösheten verkar ha blivit ett bestående fenomen. Kompetensen hos en person som varit arbetslös en längre tid motsvarar inte längre arbetslivets krav, som blivit strängare. Fattigdom och relaterade problem med livshantering ökar betydligt användningen av social- och hälso-tjänster - och kostnaderna för dem.

Serviceprocessen för långtidsarbetslösa i Borgå görs smidigare för att öka deras arbets- och funktionsförmåga. Beprövade effektiva metoder att öka sysselsättningen och funktionsförmågan är bl.a. sysselsättning

med lönesubvention, arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt arbetsprövning på riktiga arbetsplatser samt arbetsbanker. Sysselsättningsprogrammet förpliktar stadens sektorer att erbjuda unga och långtidsarbetslösa lönesubvention, arbetsprövning och arbetsverksamhet. Enligt programmet ska staden öka samarbetet med arbetsgivare, och vid konkurrensutsättningar betonas företagets samhällsansvar och sysselsättning av arbetslösa.

Borgå erbjuder en bra omgivning för ett aktivt liv. Vardagsmotionens betydelse samt naturens och kulturens positiva verkningar är centrala för invånarnas välfärd och hälsa. Enligt undersökningar har fritidsaktiviteter inom kultur, motion och övrig organisationsverksamhet en betydande effekt på känslan av välbefinnande, lycka och samhörighet. Tredje sektorn har en mycket aktiv förenings- och klubbverksamhet i Borgå. Hälsan och välfärden skulle öka betydligt, om de mångsidiga möjligheterna i Borgå gjordes lika tillgängliga för alla kommuninvånare.

Social- och hälsovårdssektorns och kultur- och fritidstjänsternas gemensamma motions- och kulturverksamhet LiiKu (motion, kultur och välfärd för långtidsarbetslösa och social- och familjetjänsternas klienter) uppmuntrar dem som rör sig alltför litet, dem som står utanför arbetslivet, familjer och vuxna, att röra på sig, att delta i aktiviteter inom kultur och andra välfärdsfrämjande verksamheter. Cirka 500 Borgåbor har beviljats motions- och kulturpass, som ger gratis inträde till kultur- och motionsaktiviteter. Därtill uppmuntrar arbetstagarna sina klienter med hjälp av en Må bra-servicekarta till en livsstil som främjar välbefinnandet. Staden arrangerar multiprofessionellt årligen flera hälso- och välfärdsfrämjande grupper och social rehabilitering. Exempel på detta är bl.a. motions- och nutritionsgruppen för långtidsarbetslösa "Kraft i vardagen" samt boendeträningen "Drömmen om egen bostad". Dessa verksamheter är en del av det sektorsöverskridande främjande av välfärd som avses i socialvårdslagen.

De vuxensociala tjänsterna samt det kompletterande och förebyggande utkomststödet har kommunen fortfarande ansvaret för, även om FPA sedan början av år 2018 ansvarar för utbetalningen av det grundläggande utkomststödet. Ungefär 1400 hushåll i Borgå är klienter hos det vuxensociala arbetet. Inom det vuxensociala arbetet utvecklas servicegarantin samt det uppsökande arbetet, för att klienterna ska få det sociala och övriga stöd som behövs för en allsidig välfärd.

Bland de säkerhetsrisker för personer i arbetsför ålder som nämns i säkerhetsprogrammet för Östra Nyland tas upp förutom arbetslöshet också trafiksäkerhet, berusningsmedel och våld. Lokala åtgärder för att förbättra

trafiksäkerheten kan innefatta t.ex. snabb vård efter en olycka, förbättringar i trafikmiljön, hastighetsbegränsningar samt övervakning av hastighetsöverträdelser och andra trafikförseelser. Trafiksäkerhet bygger på attityder och viljan att följa gemensamma regler och att ta ansvar för sin egen och andras säkerhet. Att gå eller cykla är oftast det snabbaste, hälsosammaste och tryggaste färd sättet för korta sträckor. I synnerhet för skolelever är det viktigt att ta sig självständigt till skolan, så att man blir van vid en naturlig vardagsmotion. Enligt den säkerhetsenkät som genomfördes år 2016 upplevde 80 % av Borgåborna sig trygga eller tämligen trygga. Den allmänna känslan av trygghet har dock minskat en aning från år 2014. De faktorer som mest stärker upplevelsen av trygghet är människorelationer, hemförhållanden och boendemiljö. 63 % av dem som svarade upplevde att de hade möjlighet att påverka den upplevda säkerheten mycket eller ganska mycket; år 2014 var andelen 58 %.

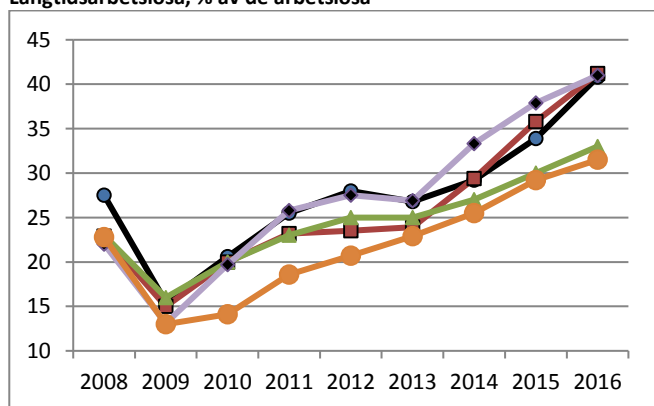
Alkohol är den vanligaste enskilda orsaken till olycksfall, olyckor och våld. Den är en faktor vid trafikolyckor och även andra olyckor och olycksfall. Förbrukningen av alkohol medför också andra säkerhetsproblem, bl.a. en tendens att bli utsatt för olyckor eller att glida in på en brottslig bana. Missbruk hör ofta ihop med marginalisering, vilket kan leda till att personen hamnar utanför samhället. Personer som har problem med den mentala hälsan eller med berusningsmedel får hjälp med låg tröskel och med principen om en lucka. Målet är att personer i arbetsför ålder, unga och familjer ska få stöd i ett tidigare skede hän hittills.

Mat, gemensamma måltider och god nutrition är viktiga för välbefinnandet. Detta betonas inte bara i forskningsresultat utan också i responsen från stadens invånare. Den mångsidiga matkulturen och restaurangverksamheten i Borgå lockar besökare också från orter längre bort. Borgå deltar som pilotort i det av Kyrkostyrelsen koordinerade projektet Gemensamt kök, där målet är att utveckla meningsfull aktivitet med anknytning till mat. I projektet kommer man tillsammans med olika aktörer att prova pop up-köksverksamhet, där gemensam matlagning, samvaro och gemensamma måltider har en central roll. Målet för verksamheten är att med gemensam aktivitet och social gemenskap göra det möjligt för olika människor att möta varandra, göra saker tillsammans och motverka ojämlikhet. Staden är en central samarbetspartner i projektet, och modellen provas bland annat i Vårberga i samband med arbetet för att utveckla området.

Vid utvecklingsarbetet i Gammelbacka har invånarnas önskemål tagits i beaktande. Välfärdscentret har utvecklats för att betjäna behoven hos den arbetsföra befolkningen, invandrarna och de äldre. Välfärdscentermodellen och andra framgångsrika verksamhetsmodeller sprids också till andra stadsdelar. När verksamhetsmodeller sprids och utvecklas, är det viktigt att i synnerhet beakta främjandet av delaktigheten hos dem som står utanför arbetslivet och hos invandrarna.

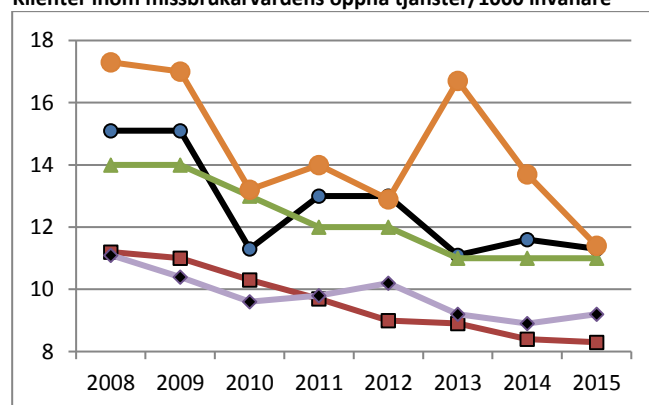
● Porvoo ■ Uusimaa ▲ 40000-99999 asukkaan kaupungit ◆ Lohja ● Hyvinkää

Långtidsarbetslösa, % av de arbetslösa

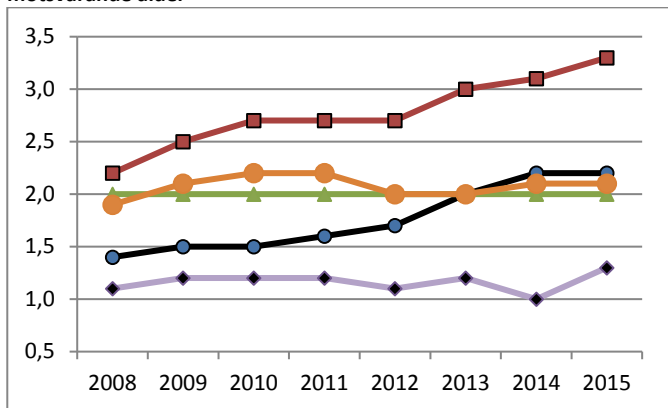
Till arbetslös arbetskraft räknas 15–74-åriga arbetslösa. Med långtidsarbetslös avses en person som varit arbetslös arbetssökande i minst 12 månader.

Klienter inom missbrukarvårdens öppna tjänster/1000 invånare

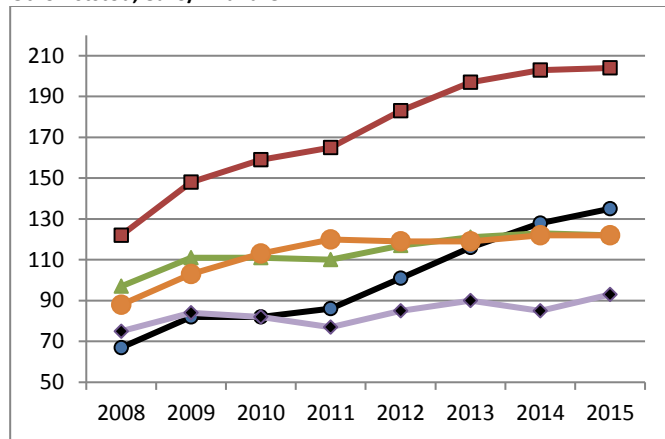
Statistikcentralen samlar årligen uppgifter om kommunernas verksamhet och ekonomi.

25-64-åringar som långvarigt fått utkomststöd, % av befolkningen i motsvarande ålder

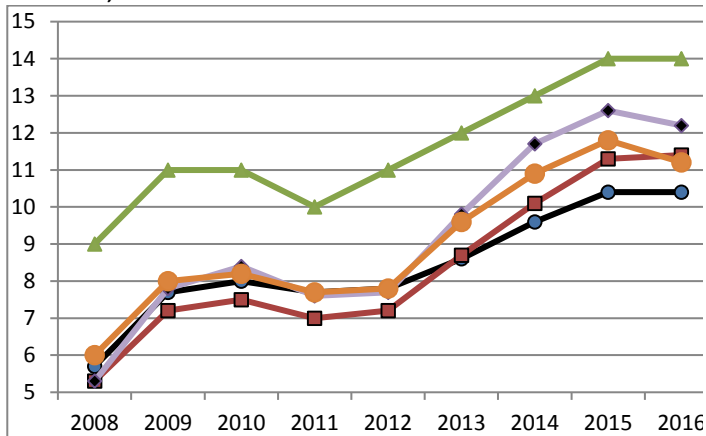
Utkomststödsregistret innehåller uppgifter om hushåll som fått egentligt och förebyggande utkomststöd samt personer som fått kostnadsersättning för rehabiliterande arbetsverksamhet i form av utkomststöd (fr.o.m. år 2001).

Utkomststöd, euro/invånare

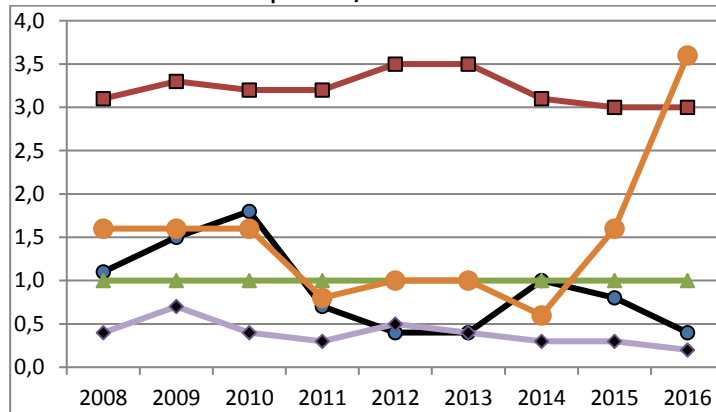
Indikatorn anger bruttoutgifterna i euro för utkomststöd per invånare under ett kalenderår.

Arbetslösa, % av arbetskraften

Till arbetskraften räknas alla 18–74-åriga personer som vid undersökningstidpunkten var sysselsatta eller arbetslösa.

Bostadslösa ensamstående personer/1000 invånare

Som bostadslösa räknas personer som bor ute, i tillfälliga skydd, natthärbärgen e.d., på olika anstalter på grund av avsaknad av bostad samt personer som tillfälligt bor hos bekanta eller släktingar. Unga personer som bor i sitt barndomshem räknas inte som bostadslösa. Uppgiften är en genomsnittsuppgift. Tidpunkten för förfrågan kan variera årligen.

Äldre personer

Människans åldrande påverkas av biologiska, psykologiska och sociala faktorer samt av hälsa och livsmiljö, vilka också påverkar varandra. På samma sätt som människor av annan ålder, utgör inte heller de äldre en enhetlig grupp. De äldre skiljer sig från varandra bl.a. med avseende på hälsa, social situation, livserfarenhet samt fysiska, psykiska och sociala egenskaper.

Hälsan och funktionsförmågan hos de äldre i Finland ser ut att ha förbättrats på många sätt under de senaste årtiondena. De flesta av de äldre lever ett självständigt liv med bibehållen funktionsförmåga. De friska åren med funktionsförmåga har ökat betydligt. De äldre bidrar också ofta till samhället med en värdefull kunskapsmässig och ekonomisk resurs samt ett socialt kapital. I och med

att befolkningen åldras, är det ännu viktigare att ha en aktuell och på tillförlitliga uppgifter baserad bild av de äldres hälsa och funktionsförmåga och förändringar i dem.

Möjligheten att bo hemma har ställts som ett centralt mål såväl i äldrepolitiska strategier och åtgärdsprogram som i regeringsprogrammet. När befolkningen åldras och försörjningskvoten försvagas, uppstår det ett behov att bromsa en fortsatt kostnadsökning. Detta förutsätter förbättringar i serviceproduktionens effekt och produktivitet.

År 2016 var de 65–74 år gamla Borgåbornas antal 5913, och antalet personer över 74 år var 3948. Den nationella kvalitetsrekommendationen för att trygga ett bra åldrande och förbättra servicen ställer mål för de tjänster som ordnas för personer som fyllt 75 år. Enligt kvalitetsrekommendationen borde andelen personer som bor

hemma vara 91–92 %, av dem 13–14 % i hemvård. Andelen hemmaboende personer över 75 år i Borgå är 92,7 %. Andelen personer som får regelbunden hemvård är på samma goda nivå som under tidigare år, 13,7 %. Närståendevård gäller för 3 % av åldersgruppen i Borgå. Enligt kvalitetsrekommendationen borde andelen vara 6–7 %.

I Borgå har man lyckats med att betydligt minska den anstaltsbetonade vården och öka det effektiviserade serviceboendet. I synnerhet när den äldres funktionsförmåga försämras, ges vården alltid i personens hem. Andelen klienter inom det effektiviserade serviceboendet har ökat och är nu 5,9 %, andelen klienter i åldringshem eller långvarig anstaltsvård är 1,4 %. Kvalitetsrekommendationen för effektiviserat serviceboende är 6–7 % och för anstaltsvård 2–3 %.

Vuxenbefolkningens hälsa, välfärd och service (ATH) var en undersökning som genomfördes under åren 2013–2015 och som visade att Borgåbor över 75 år upplever samma livskvalitet som invånarna i Södra Finland i medeltal men att den upplevda hälsan är tydligt bättre än i Södra Finland i medeltal. I Borgå är utkomstproblem bland personer över 75 år i medeltal vanligare än i Södra Finland, så att dryga 30 % av dem som fyllt 75 år uppger det vara svårt att täcka hushållets utgifter med inkomsterna.

Centrala teman för att stödja den äldre befolkningens välbefinnande enligt Borgås *Plan för att stödja den äldre befolkningen* är förebyggande verksamhet, boende och bostadsmiljö, kultur och motion, nutrition samt frivilligarbete. Sektorsöverskridande samarbete, bl.a. med stadens sektorer, tredje sektorn och med läroanstalter gör det möjligt att erbjuda den äldre tjänster vid livets vägska. Av vägskaalen kan nämnas pensionering, avtagande funktionsförmåga hos den som bor hemma och ett ökat behov av omsorg. Oberoende av ålder och kondition är syftet att främja den äldres hälsa, funktionsförmåga och förutsättningar för ett självständigt liv.

För de äldres del har säkerhetsprogrammet för östra Nyland som mål att minska ensamheten samt att förebygga olycksfall, i synnerhet fallolyckor. Olika instanser i Borgå arbetar för att förebygga fallolyckor och halkande. Viktiga delområden är att utveckla tillgängligheten, gatuunderhållet och upplysningsarbetet samt att stödja de äldres fysiska kondition genom motions- och hälsotjänster. Många av de projekt som har startat i Borgå handlar om att både motverka ensamhet och upprätthålla funktionsförmågan. Dessutom har man i Borgå försöksvis skaffat halkskydd åt dem som deltar i promenadkompisverksamhet eller fadderverksamhet för äldre.

Näring och motion är av central betydelse för att upprätthålla funktionsförmågan. Nya motionsgrupper för äldre har grundats. Vid utvecklandet Gammelbacka har man

beaktat den äldre befolkningens behov genom att erbjuda möjligheter till motion och välfärdsfrämjande aktiviteter i grupp med låg tröskel i välfärdscentret och i klubblokaler i olika husbolag. Verksamhet i grupp provas nu också i Vårberga och i framtiden kanske också i byar i Borgå.

Invånarna upplever att välfärdsfrämjande verksamhet nära hemmet ökar välbefinnandet och samhörigheten. Studerande vid Yrkeshögskolan Laurea genomförde som lärdomsprov en enkät bland användarna av Välfärdscentret med frågor om verksamhetens effekt på upplevelsen av välbefinnande. En betydande del av dem som svarade har för närvarande inga fritidsaktiviteter utöver verksamheten i Välfärdscentret och en stor del upplever att verksamheten i Välfärdscentret har ökat det personliga välbefinnandet. Människorna upplever att de har hittat sällskap och nya vänner i Välfärdscentret. Verksamheten har bland annat förbättrat funktionsförmågan, piggat upp, gett glädje i mångas liv och minskat ensamheten.

Föreningarnas frivilliga medarbetare och invånare har utbildats till handledare av motions- och kulturverksamhet. Må bra-kurser till stöd för äldre närståendevårdare har genomförts i samarbete med FRK. De närståendevårdare som deltar i kursen genomgår en hälsokontroll och mätningar som utförs av fysioterapeuter. Deltagarna erbjuds också olika former av gymnastik samt lektioner.

200 hemmaboende personer över 75 i Borgå har deltagit i en undersökning av muskelförlust och nutrition under åren 2012–2014. De har också fått motions- och kosthandledning. Enligt undersökningen har bräckliga äldre personer ett sämre nutritionstillstånd och mindre intag av näring än andra i samma ålder. I Borgå är nutritionproblem hos äldre klienter inom hemvården vanliga, och situationen är inte ett undantag jämfört med andra kommuner i Finland. Enligt det långa MNA-testet (Mini Nutritional Assessment), som är ett tillförlitligt test för bedömning av nutritionstillståndet hos personer över 65 år, är ungefär 5 % av hemvårdsklienterna i Borgå undernärda, 63 % har risk för undernäring och 32 % ett normalt nutritionstillstånd.

Det är särskilt viktigt att stödja en rekommenderad kost för personer som är undernärda eller har risk för undernäring, att stödja de äldres tillräckliga intag av energi och protein genom maten samt en god kvalitet på maten. I förebyggande syfte är det viktigt att erbjuda alla åldrande personer tips om en god kost.

Användningen av näring och motion som en del av vården av äldre har främjats genom en förstärkning av personalens kunskaper. Bedömning av nutritionstillståndet och näringsintaget, åtgärder för att avhjälpa brister i nutritionstillståndet och upprättande av planer för nutrition

och motion har blivit en del av vårdarnas arbetsbeskrivning. Verksamhetsmodellen har förbättrat nutritionstillståndet, funktionsförmågan och livskvaliteten för många.

Kommuninvånarna kan också själv stödja de närstående äldres goda funktionsförmåga på enkla sätt, t.ex. genom att äta och motionera tillsammans samt genom att skaffa goda proteinrika mellanmål och grönsaker åt den närstående.

Ett nära samarbete har bedrivits med de lokala läroanstalterna inom vårdbranschen i att utveckla verksamhetsmodeller som stödjer de äldres funktionsförmåga. I samarbete med Edupoli har kulturskötare utbildats för äldreomsorgen, och studerandena har en aktiv roll bl.a. i fadderverksamheten för äldre - en verksamhetsmodell som genomförs i samarbete med Point College för att stödja de äldres motion, nutrition och deltagande.

Staden strävar efter att effektivare uppmuntra pensionärerna att delta i kultur- och motionsaktiviteter och andra former av välfärdsfrämjande verksamhet. Information om service och evenemang ges på stadens webbplats, i händelsekalendern och i medborgarinstitutets och idrottstjänsternas kursprogram, som delas ut till varje hem. Som stöd för handledning och uppmuntran används en Må bra-servicekarta, som har publicerats på stadens webbplats. Stadens, församlingarnas och föreningarnas verksamhet har sammanställts till ett veckoprogram i samband med servicekartan. I programmet ingår 115 gruppaktiviteter per vecka som är särskilt avsedda för de äldre.

Servicerådgivningen för äldre har koncentrerats till ett ställe. Servicerådgivningen Rodret ansvarar för all rådgivning och handledning, utredning av servicebehovet, ordnande och beviljande av tjänster samt koordinering av servicehelheter för de 65 år fyllda i Borgå. Rådgivning och handledning på platsen erbjuds alla vardagar, och servicekoordinatorer nås centraliserat på ett och samma telefonnummer. Servicekoordinatorerna gör också hembesök. Rodret har som mål att stödja den äldre befolkningen i Borgå för ett självständigt liv och möjlighet att bo hemma så länge som möjligt. På hösten 2017 utvidgas verksamheten för att också gälla tjänster för handikappade.

Frivilliga promenadkompisar är en resurs för att öka motionen och funktionsförmågan hos äldre personer som rör sig alltför litet med tanke på hälsan. Promenadkompisen gör regelbundna besök hos äldre som bor hemma, på servicehus eller ålderdomshem och följer med på promenader, håller sällskap, delar kulturintressen och spenderar tid med den äldre. Promenadkompisen ger den äldre också tips om nutrition.

I staden har frivilligarbetet blivit en omfattande verksamhet. Staden har organiserat en grupp frivilliga medarbetare som regelbundet gör frivilligarbete med äldre. Denna grupp består av cirka 150 personer, och utbildningar ordnas ungefär två gånger per år för att få med nya frivilliga medarbetare till stöd för de äldre. Frivilligarbete kan också utföras som engångsuppdrag eller i grupp i samband med en kampanj. Många frivilliga har kommit med i verksamheten inte bara via staden utan också via församlingarna och olika föreningar. De frivilliga medarbetarna får själva avgöra, i vilken roll och vilken miljö (t.ex. hem eller servicehus) de vill utföra frivilligarbete.

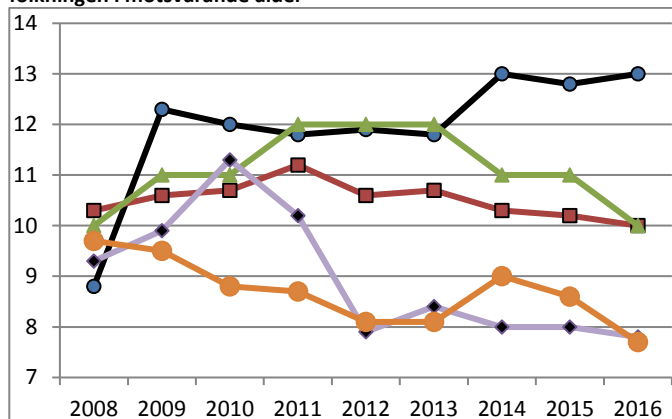
Staden har tagit i bruk tjänsten frivilligarbete.fi. Frivilligarbete.fi är en webbplats som upprätthålls av Kirkkopalvelut r.y. och har som syfte att föra samman de frivilliga medarbetarna och de personer som önskar ta emot dem. Servicehusen och ålderdomshemmet i Borgå förmedlar önskemål om frivilligarbete till webbtjänsten frivilligarbete.fi. Också önskemål hos äldre som behöver t.ex. sällskap för utevistelse förmedlas till tjänsten.

Det finns också en skrivning om frivilligt arbete i skolornas nya läroplan. Skrivningen möjliggör ett konkretare möte mellan generationer, i och med möjligheten att som en del av undervisningen bedriva ett regelbundet samarbete bl.a. med servicehusen och ålderdomshemmet.

Tillgängliga och trivsamma bostadsområden är också viktiga för de äldres välfärd. Vi fortsätter samarbetet med fastighetsägare och Kommunteknik för att göra centrumkvarteren mera levande och för att öka deras kommersiella dragningskraft. Vi skapar också förutsättningar för att utveckla Borgå åstrand som en del av en trivsam stadsmiljö och en del av nationalstadsparken. Promenadgatu- och tillgänglighetsarrangemangen i centrum fortsätter på Lundagatan och Mellangatan. Vi förbättrar västra åstranden och Ågatan enligt detaljplanen och gatuplanen genom stenbeläggning av vistelseområden och promenader samt möblering av området. Trafiksäkerhetsåtgärder vidtas i samband med gång- och cykelvägar. Servicelinjens anropsstyrda trafik fortsätter och utvecklas som ett alternativt färd sätt i synnerhet för äldre och personer med rörelsehinder.

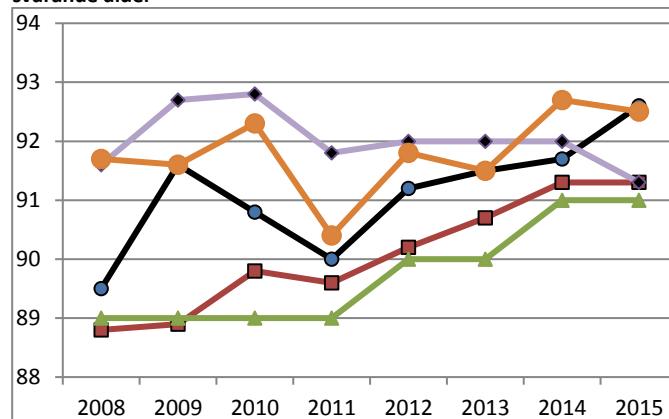
Majbergets servicehem öppnades i början av år 2016, varvid Ebbo åldringshem stängdes och de boende flyttade till Majberget. Avdelningen för kortvård och intervallvård Apollo ska enligt planen bli en del av Näse sjukhus i oktober 2017. Meningen är att den resurs som frigörs från anstaltsvård riktas till hemrehabilitering. Planeringen av Svalåkers servicehus har också kommit i gång, och ARA-finansiering har beviljats för servicehuset. Servicehuset öppnas i januari 2019 och de boende i Johannisbergs åldringshem flyttar till Svalåker, varvid vård på ålderdomshem upphör i Borgå.

Klienter som fyllt 75 år och får regelbunden hemvård 30.11, % av befolkningen i motsvarande ålder

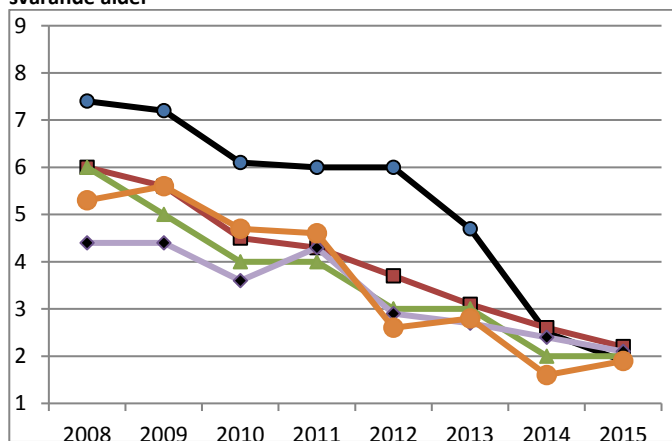
I vårdanmälningsregistren samlas uppgifter om anstaltsvård inom social- och hälsovården, om boendeservice och om klienter inom regelbunden hemvård.

Hemboende personer som fyllt 75 år, % av befolkningen i motsvarande ålder

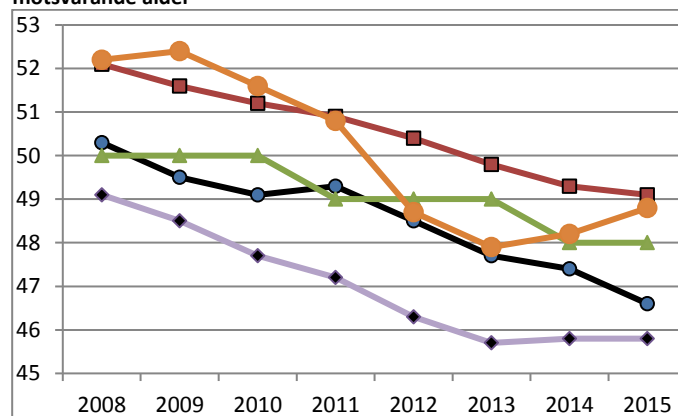
I vårdanmälningsregistren samlas uppgifter om anstaltsvård inom social- och hälsovården, om boendeservice och om klienter inom regelbunden hemvård.

Personer som fyllt 75 år och är i långvård, % av befolkningen i motsvarande ålder

I vårdanmälningsregistren samlas uppgifter om anstaltsvård inom social- och hälsovården, om boendeservice och om klienter inom regelbunden hemvård.

Ensamboende personer som fyllt 75 år, % av bostadsbefolkning i motsvarande ålder

Med en persons bostadshushåll avses en person som permanent bor ensam i en bostad.

AVSNITT II PLANERING AV DET KOMMANDE ÅRET

Betoningar och riktlinjer i kommunstrategin

Stadsstrategin för åren 2014–2017 utkristalliserar i fyra mål: balansering av ekonomin, minskade välfärdsskillnader mellan invånarna, ökade deltagandemöjligheter samt säkerställande av stadens konkurrenskraft och en hållbar utveckling. Med hjälp av de strategiska målen vill staden främja invånarnas, företagens och miljöns välfärd.

Program och planer för välfärd

Gällande program och planer:

- [Välfärdsplan för barn och unga 2017–2020](#)
- [Borgå stads sysselsättningsprogram 2015–2017](#)
- [Östra Nylands säkerhetsprogram 2015–2017](#)
- [Plan för att stödja den äldre befolkningen 2015–2018](#)
- [Riktlinjer för bespisning och kostutbud för dagvården, grundskolorna och gymnasierna \(2014\)](#) (uppdateras hösten 2017)
- [Ravitsemuksen linjaukset asumispalvelut, kotihoito, terveystieteiden keskus \(2014\)](#)
- [Handikappolitiskt program för åren 2014–2020](#)
- [Bostadspolitiskt program 2013–2018](#)
- [Närings- och konkurrenskraftsprogram 2014-2017](#)